

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **T.**, so sídlom v B., zastúpenej B., so sídlom v B., za ktorú koná JUDr. O. W., konateľ a advokát, proti žalovanej **I. Š.**, bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. P. J., advokátom so sídlom v L., **o zaplatenie 3 136,07 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 7 C 61/2010, v konaní o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. októbra 2011 sp. zn. 9 Co 156/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 13. októbra 2011 sp. zn. 9 Co 156/2011 v napadnutom zmeňujúcom výroku a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Liptovský Mikuláš 10. decembra 2009, v spojení s jej doplnením z 22. septembra 2010 domáhala uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť jej 3 136,07 Eur s 0,05 %-ným úrokom z omeškania denne od 19. mája 2009 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnila tým, že so žalovanou uzavrela 14. decembra 2006 úverovú zmluvu č. X. (ďalej len „úverová zmluva“), na základe ktorej žalovanej poskytla peňažné prostriedky na financovanie kúpy motorového vozidla T. (ďalej len „motorové vozidlo“), ktoré žalovaná nadobudla titulom kúpnej zmluvy uzatvorenej s predajcom vozidla A. Na zabezpečenie pohľadávky žalobkyne z úverovej zmluvy bola súčasne s podpísaním úverovej zmluvy, medzi žalobkyňou a žalovanou uzavretá aj zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k motorovému vozidlu. Na príslušnom dopravnom inšpektoráte bola

žalobkyňa zapísaná v evidencii vozidiel ako vlastníčka motorového vozidla a žalovaná ako jeho držiteľka. Žalovaná sa od 1. júla 2008 dostala do omeškania s plnením dlhu z úverovej zmluvy, z ktorého dôvodu žalobkyňa 3.9.2008 odstúpila od úverovej zmluvy a žalovaná jej 22. októbra 2008 odovzdala motorové vozidlo. Žalobkyňa motorové vozidlo nechala znalecky ohodnotiť a predala ho za cenu 3 983 Eur. Konečné vyúčtovanie úverovej zmluvy žalobkyňa zaslala žalovanej listom zo 4. mája 2009, ktorým ju zároveň vyzvala k zaplateniu sumy 3 136,07 Eur do 14 dní, najneskôr však do 19. mája 2009. K požadovanej sume dospela žalobkyňa keď k istine, pohľadávke vzniknutej predčasným ukončením úverovej zmluvy vo výške 5 259,70 Eur k 31. augustu 2009 pripočítala náklady spojené s predajom vozidla vo výške 386,89 Eur (ocenenie motorového vozidla vo výške 92,94 Eur a 16 Eur, odhlásenie motorového vozidla a zrušenie vlastníka na príslušnom dopravnom inšpektoráte vo výške 244,76 Eur a odobratie motorového vozidla vo výške 33,19 Eur), náhradu škody za uhradené poistné vo výške 246,52 Eur, dve neuhradené úverové splátky ku dňu ukončenia úverovej zmluvy vo výške 303,66 Eur, úrok zo zostatku istiny od poslednej splatnej splátky k dátumu vypovedania úverovej zmluvy vo výške 30,41 Eur a odúročenu časť nesplatených úrokov vo výške 891,89 Eur. Spolu tak pohľadávka žalobkyne voči žalovanej predstavovala 7 119,07 Eur. Od tejto sumy odpočítala sumu získanú predajom motorového vozidla vo výške 3 983 Eur. Konečná pohľadávka voči žalovanej bola potom vo výške 3 136,07 Eur, ktorú žalovaná dobrovoľne neuhradila. Výzvu na zaplatenie tejto dlžnej čiastky sa žalobkyni podarilo žalovanej doručiť 30. septembra 2009.

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 27. januára 2011 č. k. 7 C 61/2010-249 zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť žalobkyni 1 407,47 Eur s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 22. mája 2009 do zaplatenia v mesačných splátkach vo výške 50 Eur, splatnými vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca, počnúc marcom 2011 s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia a vo zvyšku žalobu voči žalovanej zamietol. Voči pôvodne žalovanému 2/ okresný súd žalobu zamietol v celom rozsahu. Žalobkyňu zaviazal k povinnosti zaplatiť žalovanej trovy konania vo výške 18,80 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a pôvodne žalovanému 2/ vo výške 257,16 Eur na účet jeho právneho zástupcu v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Na návrh žalobkyne okresný súd uznesením z 19. októbra 2010 č. k. 7 C 61/2010-188 pripustil do konania na strane žalovanej vstup ďalšieho účastníka, jej manžela z dôvodu, že v čase prevzatia záväzku z úverovej zmluvy

manželstvo medzi žalovanými trvalo a motorové vozidlo nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd preukázané, že medzi žalobkyňou a žalovanou bola uzatvorená úverová zmluva ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, z ktorej poskytnuté finančné prostriedky boli použité na kúpu motorového vozidla. Žalovaná sa v úverovej zmluve zaviazala vrátiť žalobkyňi poskytnutý úver v pravidelných mesačných splátkach, v termínoch a počte splátok špecifikovaných v splátkovom kalendári. Medzi účastníkmi nebolo sporné odstúpenie žalobkyne od úverovej zmluvy z dôvodu omeškania žalovanej s plnením dlhu (platením mesačných splátok úverovej zmluvy), splatnosť dlhu a nebol sporný ani nárok žalobkyne na zaplatenie zostatku dlžnej istiny úveru vo výške 5 259,70 Eur, neuhradené splátky úveru do ukončenia úverovej zmluvy vo výške 303,66 Eur a úrok zo zostatku istiny od poslednej splátky k dátumu vypovedania úverovej zmluvy vo výške 30,41 Eur. V súlade s § 120 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) si okresný súd osvojil uvedené skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov. Medzi účastníkmi zostal sporný nárok žalobkyne na náhradu škody, predstavujúcej náklady spojené s predajom motorového vozidla vo výške 386,89 Eur (ocenenie motorového vozidla vo výške 92,94 Eur a 16 Eur, odhlásenie motorového vozidla a zrušenie vlastníka na príslušnom dopravnom inšpektoráte vo výške 244,76 Eur a odobratie vozidla vo výške 33,19 Eur), zaplatené poistné na havarijné a povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vo výške 246,52 Eur a odúročenú časť nesplatených úrokov vo výške 891,89 Eur. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyňa poskytla úverovou zmluvou žalovanej peňažné prostriedky v rámci výkonu svojej podnikateľskej činnosti, pričom žalovaná nemohla individuálne ovplyvniť obsah vopred pripraveného návrhu úverovej zmluvy. V prípadoch, ak je zmluvná voľnosť spotrebiteľa obmedzená, je nevyhnutné zväžiť proporcionalitu každého jednotlivého zmluvného ustanovenia a vyvodiť z neho primerané následky. Z prípadných nevyvážených zmluvných dojednaní potom nemôžu vzniknúť legitímne očakávania. V preskúmvanej veci podľa podmienok pre poskytnutie úveru v prípade ukončenia úverovej zmluvy sa žalovaná zaviazala zaplatiť náklady spojené s realizáciou zabezpečovacieho prevodu vlastníckeho práva, s predajom motorového vozidla. Tento záväzok považoval okresný súd za vymedzený všeobecne, bez konkretizácie výšky nákladov, spôsobu výpočtu, prípadne aspoň odhadu, a teda za neurčitý (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Výklad zmluvného dojednanja, že dlžník uhradí akékoľvek náklady spojené s predajom motorového vozidla, by

znamenal, že spotrebiteľ sa zaväzuje zaplatiť akúkoľvek sumu predstavujúcu refakturáciu peňažných plnení, ktoré veriteľ vynaložil v rámci svojich podnikateľských aktivít s tretími podnikateľskými subjektmi. Na základe uvedeného mal okresný súd za to, že žalovaná neprevzala záväzok uhradiť žalobkyni 244,76 Eur za odhlásenie motorového vozidla a zrušenie vlastníka na príslušnom dopravnom inšpektoráte, ktorého príčinnú súvislosť so vzniknutou škodou žalobkyňa nepreukázala. Okresný súd nepriznal žalobkyni ani nárok na náhradu nákladov spojených s odobratím a prepravou motorového vozidla vo výške 33,19 Eur, keď mal z protokolu o odovzdaní vozidla žalovanou 22. októbra 2008 a korešpondencie medzi účastníkmi preukázané, že žalovaná odovzdala motorové vozidlo v súlade s výzvou žalobkyne a ďalšia preprava motorového vozidla nebola v príčinnej súvislosti s ukončením zmluvného vzťahu medzi účastníkmi konania. Za dôvodne uplatnený nárok zo sporných nárokov okresný súd považoval znalecké ocenenie motorového vozidla vo výške 92,94 Eur, nakoľko znalecký posudok obsahoval ocenenie motorového vozidla vo výške zhodnej s listinami predloženými žalovanou, monitorujúcimi výšku predajných cien predmetného typu vozidla v rozhodnom čase na trhu. Za nedôvodný považoval nárok na zaplatenie 16 Eur, ktoré žalobkyňa vynaložila na vypracovanie druhého znaleckého posudku, keďže v konaní nepreukázala dôvodnosť jeho vypracovania. Ďalej podľa názoru okresného súdu sa žalobkyňa dôvodne domáhala zaplatenia náhrady škody na zaplatenom poistnom len za obdobie do odovzdania motorového vozidla žalovanou, t.j. do 22. októbra 2008 a nie za celé obdobie do zápisu zmeny držiteľa motorového vozidla, a to za havarijné poistenie vo výške 25,67 Eur a za poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vo výške 10,09 Eur, t.j. spolu 35,76 Eur. Vo zvyšnej časti nárok žalobkyne na uplatnené poistné zamietol. Okresný súd zamietol aj nárok žalobkyne na náhradu 891,89 Eur, ktorú žalobkyňa označila ako odúročenú časť nesplatených úrokov, ktorá suma vlastne predstavuje ušlý zisk v dôsledku predčasného ukončenia zmluvného vzťahu so žalovanou. V tejto časti svoje rozhodnutie odôvodnil chýbajúcou obligatórnou náležitosťou úverovej zmluvy, a to údajami o ročnej priemernej miere nákladov, ktorá je rozhodujúca pre uzavretie zmluvy z hľadiska výberu poskytovateľa úveru. Jej absencia má za následok, že úverová zmluva sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov. V preskúvanom prípade okresný súd úverovú zmluvu považoval za takúto zmluvu, keďže v nej žalobkyňa uvádzala dva údaje o ročnej priemernej miere nákladov, z ktorého dôvodu existencia dvoch rôznych údajov robila tento údaj neurčitým, na základe čoho okresný súd konštatoval, že údaj o ročnej priemernej miere

nákladov nebol v zmluve o úvere uvedený a úver považoval za bezúročný. Od priznaných nárokov (5 259,70+303,66+30,41+92,94+35,76), ktoré spolu predstavovali sumu 5 722,47 Eur okresný súd odpočítal pohľadávku žalovanej voči žalobkyni, predstavujúcu výťažok žalobkyne z predaja motorového vozidla vo výške 4 315 Eur, ktorú výšku výťažku mal preukázanú faktúrou č. X. Na základe uvedeného tak dlh žalovanej podľa názoru okresného súdu bol vo výške 1 407,47 Eur. Svoje rozhodnutie okresný súd právne odôvodnil § 303, § 373 a § 497 Obchodného zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2008, § 4 ods. 2 písm. g/ a ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení do 30. decembra 2007 a § 3, § 54 ods. 1 a 2 a § 553 Občianskeho zákonníka. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2008 a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 2009, okresný súd žalobkyni priznal 9 %-ný ročný úrok z omeškania z priznanej sumy od 22. mája 2009 do zaplatenia z dôvodu omeškania žalovanej s plnením dlhu. Pri určení začiatku omeškania vychádzal zo skutočnosti, že zásielka s písomným vyúčtovaním dlhu a výzvou uhradiť dlžnú sumu zo 4. mája 2009 sa neprevzatá žalovanou v úložnej dobe vrátila žalobkyni 7. mája 2009. Štrnásťdňová lehota určená žalobkyňou na plnenie žalovanej uplynula 21. mája 2009 a nasledujúcim dňom sa žalovaná dostala do omeškania s plnením dlhu. Mesačné splátky vo výške 50 Eur povolil okresný súd žalovanej podľa § 160 ods. 1 O.s.p. Prihliadal na výšku peňažného plnenia, osobné a majetkové pomery žalovanej, keď takýmto rozhodnutím žalobkyňa nebude podľa jeho názoru na svojich majetkových pomeroch dotknutá. Žalobu voči žalovanému okresný súd zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. O náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovanou rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 a 2 O.s.p. a medzi žalobkyňou a žalovaným podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 13. októbra 2011 sp. zn. 9 Co 156/2011 na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni 2 351,18 Eur s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 19. mája 2009 do zaplatenia v mesačných splátkach po 100 Eur splatnými do 20. dňa kalendárneho mesiaca, počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni

trovy konania v sume 418,20 Eur na účet právneho zástupcu v lehote troch dní. Odvolacie konanie voči žalovanému zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby žalobkyňou voči nemu, s čím žalovaný súhlasil. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Výrok, ktorým bola žalobkyňa rozsudkom okresného súdu zaviazaná zaplatiť žalovanému trovy konania zostal nezmenený. Rovnako ako súd prvého stupňa i odvolací súd mal preukázané uzavretie úverovej zmluvy ako spotrebiteľskej zmluvy a zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k motorovému vozidlu, na kúpu ktorého boli použité peňažné prostriedky poskytnuté úverovou zmluvou. Tiež mal preukázané porušenie dohodnutých podmienok úverovej zmluvy žalovanou, odstúpenie žalobkyne od úverovej zmluvy 3. septembra 2008, odovzdanie motorového vozidla žalovanou 22. októbra 2008 žalobkyňi, ktorá ho nechala znalecky ohodnotiť a následne odpredala. Pokiaľ ide o jednotlivé nároky žalobkyne, odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, okrem posúdenia nároku na náhradu nákladov za prevoz vozidla k znalcovi za účelom ohodnotenia vozidla (označený žalobkyňou ako nárok na náhradu nákladov spojených s odobratím motorového vozidla) a nároku na zaplatené poistné v celej uplatnenej výške. Nárok na náhradu nákladov spojených s odobratím motorového vozidla vo výške 33,19 Eur považoval odvolací súd za dôvodný. Podľa jeho názoru by náklady vznikli v obdobnej výške aj v prípade, keby znalec vycestoval ohodnotiť vozidlo do miesta, kde bolo žalovanou pristavené. Nárok na zaplatené poistné v celej uplatnenej výške, t.j. 246,52 Eur považoval za dôvodný preto, že povinnosť platiť povinné zmluvné poistenie vyplýva vlastníčkovi zo zákona a ohľadom poistného na havarijné poistenie sa stotožnil s tvrdením žalobkyne, že po dobu predaja bola povinná toto poistné hradieť, kým motorové vozidlo neodpredala, hoci ho nepoužívala a nebolo by preto spravodlivé od nej žiadať úhradu týchto nákladov. Na rozdiel od súdu prvého stupňa vychádzal z iného záveru i ohľadom výťažku získaného z predaja motorového vozidla. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa, hoci motorové vozidlo bolo odpredané ďalšiemu zákazníkovi za inú cenu, v skutočnosti z predaja, realizovaného prostredníctvom inej spoločnosti obdržala 3 983 Eur a nie vyššiu sumu, z ktorej vychádzal okresný súd. Odvolací súd tak oproti súdu prvého stupňa priznal žalobkyňi z uplatňovaných nárokov viac o 611,70 Eur (33,19 Eur za odobratie motorového vozidla + 246,52 Eur za zaplatené poistné + 332 Eur ako rozdiel medzi sumou 4 315 Eur a 3 983 Eur, z ktorých ako výťažkov z predaja motorového vozidla súdy rozdielne vychádzali). V odôvodnení svojho rozhodnutia však potom uviedol, že celkovo priznaná suma žalobkyňi, navýšená oproti sume priznanej súdom prvého stupňa (1 407,47 Eur) predstavuje

2 351,18 Eur (a nie 2019,17 Eur ako súčet 1 407,47+611,70). Na druhej strane (v rozpore s vyššie uvedeným, že z uplatnených nárokov priznal žalobkyni viac o 611,70 Eur) zároveň uviedol, že k tejto sume (2 351,18) dospel tak, keď k sume 5 722,47 Eur, ku ktorej ako opodstatnenej dospel okresný súd, pripočítal 33,19 Eur + 246,52 Eur a 332 Eur. Úroky z omeškania z dlžnej sumy odvolací súd priznal žalobkyni zhodne so súdom prvého stupňa podľa § 517 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Na rozdiel od súdu prvého stupňa žalovanej povolil mesačné splátky po 100 Eur a za začiatok omeškania považoval 19. máj 2009, ktorý bol žalobkyňou uvedený ako posledný deň, kedy mohla žalovaná plniť dobrovoľne. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. vo vzťahu k žalovanej a podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. vo vzťahu k žalovanému.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala žalovaná dovolanie podľa § 238 ods. 1 O.s.p. z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p., a to v rozsahu výroku, ktorým krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu a v rozsahu výroku, ktorým jej krajský súd uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania. Namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v časti, v ktorej odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým bola zviazaná zaplatiť dlžnú sumu v mesačných splátkach po 50 Eur mesačne na 100 Eur mesačne. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nezrozumiteľné a nesprávne v časti postupu výpočtu konečnej dlžnej sumy 2 351,18 Eur odvolacím súdom, k zaplateniu ktorej bola zviazaná. Ďalej namietala nesprávny právny záver odvolacieho súdu týkajúci sa výťažku z predaja motorového vozidla, nároku na zaplatenie 33,19 Eur za odobratie motorového vozidla a nároku na zaplatenie poistného v celej žalobkyňou uplatnenej výške 246,52 Eur. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla zmeniť rozsudok krajského súdu a zviazať žalobkyňu k povinnosti zaplatiť jej trovy konania, resp. zrušiť rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že určenie výšky mesačných splátok, v ktorých je žalovaná povinná splniť záväzok nie je právnou otázkou, ani skutkovo relevantnou otázkou, ktorú by bol súd povinný odôvodňovať. K nesprávnemu výpočtu celkovej sumy, na zaplatenie ktorej bola žalovaná zviazaná uviedla, že túto údajnú vadu je možné považovať

za zjavnú chybu v počítaní, ktorú môže súd kedykoľvek opraviť. V ďalšej časti vyjadrenia sa žalobkyňa zaoberala otázkou žalovanou namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla dovolanie žalovanej zamietnuť a uložiť jej povinnosť zaplatiť trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom podaného dovolania i uplatnenými dovolacími dôvodmi. Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov podľa § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Dovolacie dôvody, ktorými bolo dovolanie odôvodnené, dovolací súd pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

S prihliadnutím na námietku dovolateľky, ale tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., dovolací súd sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p.

Dovolateľka nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Dospel pritom k záveru, že konanie je takouto vadou postihnuté.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné právo, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V preskúmvanej veci dospel odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa k inému záveru v časti nároku žalobkyne na náhradu nákladov za odobratie motorového vozidla vo výške 33,19 Eur, ktorý nárok žalobkyni na rozdiel od súdu prvého stupňa priznal, ďalej nároku žalobkyne na náhradu za zaplatené poistné vo výške 246,52 Eur, ktoré na rozdiel od súdu prvého stupňa, ktorý žalobkyni priznal tento nárok iba vo výške 35,76 Eur, jej ho priznal v celej uplatnenej výške 246,52 Eur a tiež k inému záveru i v otázke získaného výťažku z predaja motorového vozidla, keď na rozdiel od súdu prvého stupňa, ktorý za získaný výťažok žalobkyne považoval 4 315 Eur, považoval za získaný výťažok 3 983 Eur. Na základe týchto iných záverov potom rozsudok súdu prvého stupňa zmenil (priznal viac ako súd prvého stupňa). V odôvodnení svojho rozhodnutia však svoje odlišné závery skutkovo, s poukazom na konkrétne dôkazy (napr. ustanovenia úverovej zmluvy, v spise založený splátkový kalendár na č.l. 52, podľa ktorého sú zrejme v jednotlivých splátkach, ktoré nakoniec tvoria dlžnú sumu úveru zahrnuté i splátky havarijného poistenia a povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu), ani právne, s poukazom na príslušné ustanovenia právnych predpisov neodôvodnil. Za skutkové a právne odôvodnenie súladné s § 157 ods. 2 O.s.p. nemožno považovať iba konštatovanie bez ďalšieho, že náklady za prevoz vozidla k znalcovi by vznikli v obdobnej výške, pokiaľ by znalec vycestoval ohodnotiť vozidlo do miesta, kde bolo pristavené žalovanou, ani konštatovanie bez ďalšieho, že nárok na náhradu nákladov za zaplatené poistné súd priznal, nakoľko povinnosť platiť povinné zmluvné poistenie vyplýva zo zákona a bolo potrebné hrať aj havarijné poistenie. Rovnako za súladné s § 157 ods. 2 O.s.p. dovolací súd nepovažoval ani odôvodnenie iného výťažku z predaja motorového vozidla len tým, že žalobkyňa v skutočnosti obdržala 3 983 Eur a nie sumu uvedenú súdom prvého stupňa, ktorý vychádzal z ceny, za akú bolo motorové vozidlo odpredané prostredníctvom inej osoby ďalšiemu zákazníkovi. Bez

akéhokoľvek odôvodnenia nechal odvolací súd svoje rozhodnutie v časti zmeny výšky mesačných splátok.

Odvolací súd ohľadom svojho právneho záveru v odôvodnení rozhodnutia vôbec neuviedol, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, ani podľa ktorých ustanovení vec právne posúdil. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak neobsahuje vysvetlenie, na základe čoho, akých skutkových a právnych záverov dospel odvolací súd k záveru o oprávnenosti daných nárokov a výške výťažku z predaja motorového vozidla.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento súd mení rozhodnutie súdu nižšieho stupňa musí podľa názoru dovolacieho súdu obsahovať zákonné náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., pretože pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom (priznaní nároku vo vyššom rozsahu), tento súd svojím rozhodnutím nahrádza napadnuté prvostupňové rozhodnutie. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia preto musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. V prípade, že rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nie je z neho zrejmé, z akých skutkových záverov súd vychádzal, ktoré dôkazy mal za preukázané a ktoré nie, z ktorých výpovedí svedkov vychádzal, z ktorých vyvodil skutkové zistenia odlišné od zistení, z ktorých vychádzal súd prvého stupňa, ide o procesne nesprávne rozhodnutie. Rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je potom nepreskúmateľný a účastníkovi je takýmto rozhodnutím odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko nemá možnosť v dovolacom konaní náležite argumentovať.

Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať jeho správnosť a zároveň musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu,

t.j. musí byť preskúmateľné. V prejednávanej veci nie je možné preskúmať správnosť postupu odvolacieho súdu. Jeho rozhodnutie neobsahuje dôvody, pre ktoré dospel k danému právnomu záveru, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, ktoré vzal za preukázané a ktoré nie a ako vec právne posúdil a podľa ktorých právnych ustanovení. Dovolací súd tak nemá možnosť posúdiť opodstatnenosť a dôvodnosť zmeny prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom, a teda ani preskúmať, či zmeňujúci rozsudok spočíva na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Hoci judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa názoru dovolacieho súdu je rozhodnutie odvolacieho súdu zároveň nepreskúmateľné i v časti výpočtu konečnej sumy, na zaplatenie ktorej odvolací súd zaviazal žalovanú, a to z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti. Na jednej strane odvolací súd uviedol, že oproti súdu prvého stupňa priznal žalovanej z uplatňovaných nárokov viac o 611,70 Eur (33,19 Eur za odobratie motorového vozidla, 246,52 Eur za zaplatené poisťné a 332 Eur ako rozdiel medzi sumou 4 315 Eur a 3 983 Eur, z ktorých ako výtťažkov z predaja motorového vozidla súdy rozdielne vychádzali). Na základe uvedeného by potom, keď k sume 1 407,47 Eur priznanej

súdom prvého stupňa odvolací súd pripočítal uvedených 611,70 Eur, mal zaviazať žalovanú k povinnosti zaplatiť žalobkyni 2019,17 Eur. Odvolací súd však zároveň v ďalšej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že priznaná suma predstavuje 2 351,18 Eur (na zaplatenie ktorej žalovanú zaviazal) a uviedol postup, ktorým dospel k tejto sume. Dovolací súd uvádza, že týmto (zjavne nesprávnym) postupom výpočtu uvedeného odvolacím súdom v odôvodnení jeho rozhodnutia, nemožno dospieť k sume 2 351,18 Eur. Na základe uvedeného je odôvodnenie výpočtu odvolacieho súdu nezrozumiteľné a ako také nepreskúmateľné. Navyše sa výpočet (suma priznaná OS navýšená o 611,70 Eur) javí byť nesprávnym i z toho dôvodu, že odvolací súd opomenul pri pripočítaní poistného prihliadnúť na už okresným súdom priznaný nárok na zaplatené poistné v sume 35,76 Eur, ktoré tak bolo pripočítané dvakrát (keď odvolací súd pripočítal celú sumu 246,52 Eur).

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnými procesnými vadami, nemôže byť považované za správne.

Pokiaľ dovolateľka ako dovolací dôvod uvádzala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že napadnutý rozsudok nemohol v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov vzhľadom na zistenú procesnú vadu, z dôvodu ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu nie je pre toto posúdenie dostatočným podkladom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov vyššie uvedených preto rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) s tým, že právny názor ním vyslovený je pre súd záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júna 2013

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová